

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 08.10.1993, sp. zn. 5 To 60/93, ECLI:CZ:VSPH:1993:5.TO.60.1993.1

Číslo: 15/1994

Právní věta: Podle § 176 odst.2 tr.ř.může být obžaloba podána jen pro skutek,pro který bylo vzneseno obvinění (§ 163 tr.ř.). Byla-li obžaloba podána v rozporu s tímto ustanovením , nelze v řízení před soudem obžalovaného uznat vinným takovým skutkem. Zpravidla je nutno věc ohledně takového skutku vrátit prokurátorovi k došetření (§ 188 odst.1 písm.e),§ 221 odst.1 tr.ř.). Poznámka redakce: Po účinnosti zák.č.292/1993 Sb.,jde o sdělení obvinění (§ 160 tr.ř.) a vrácení věci státnímu zástupci k došetření (§ 188 odst.1 písm.e),§ 221 odst.1 tr.ř.).

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 08.10.1993

Spisová značka: 5 To 60/93

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Obžaloba, Vrácení věci k došetření

Předpisy: 141/1961 Sb. § 176 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č.15

II. Podle § 176 odst. 2 tr. ř. může být obžaloba podána jen pro skutek, pro který bylo vzneseno obvinění (§ 163 tr. ř.). Byla-li obžaloba podána v rozporu s tímto ustanovením, nelze v řízení před soudem obžalovaného uznat vinným takovým skutkem. Zpravidla je nutno věc ohledně takového skutku vrátit prokurátorovi k došetření (§ 188 odst. 1 písm. e), § 221 odst. 1 tr. ř.). 1)

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8.10.1993 sp. zn. [5 To 60/93](#))

K odvoláním obžalovaného L. D. a jeho rodičů J. D. a I. D. Vrchní soud podle § 258 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z 27. dubna 1993 sp. zn.:1 T 12/93 ve výroku o vině trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. a ve výroku o trestu.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. obžalovanému L. D. za trestné činy vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák., jimiž byl uznán vinným napadeným rozsudkem, uložil podle § 219 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný nepodmíněný trest odnětí

svobody na třináct roků, pro jehož výkon jej zařadil podle § 39a odst. 3 tr. zák. do druhé nápravně výchovné skupiny.

Podle § 257 písm. b) tr. ř., § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. Vrchní soud zastavil trestní stíhání obžalovaného L. D. pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že 16. září 1992 v době mezi 15.00 hod. a 16.00 hod. v Pardubicích, Sladkovského 520, odcizil z těla B. D. a z jejího bytu přívěsky a další šperky ze žlutého kovu, jiné věci osobní potřeby a peníze, to vše v celkové hodnotě 23 447 Kčs.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný L. D. uznán vinným trestnými činy vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák. a krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. a odsouzen podle § 219 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na třináct a půl roku, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. V dalším bylo rozhodnuto o náhradě škody tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. je obžalovaný L. D. povinen zaplatit poškozenému státu na účet Okresního úřadu v Pardubicích částku 40 000 Kč a poškozené B. P. částku 3614 Kč.

Trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. se obžalovaný podle zjištění Krajského soudu dopustil tím, že 16. 9. 1992 mezi 15.00 hod. až 16.00 hod. v Pardubicích, Sladkovského 520, v bytě B. D., v úmyslu donutit ji ke sdělení informací o údajné trestné činnosti obžalovaného, ji fyzicky napadl úderem dřevěného kuchyňského prkénka do temene hlavy a způsobil jí tak tržně zhmožděnou ránu na temeni hlavy vpravo.

Trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák. se obžalovaný podle zjištění Krajského soudu dopustil tím, že v téže době a na tomtéž místě poté, co mu B. D. nadále odmítala sdělit požadované údaje, a naopak se snažila telefonicky dovolat své dcery, začal ji opakovaně rdousit rukama, bezvládné tělo poškozené odtáhl do koupelny, kde ji položil do vany a napustil na ni vodu, přičemž ji takto nechal do doby, kdy zcela přestala jevit známky života.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. se obžalovaný podle zjištění Krajského soudu dopustil tím, že ve stejné době a na stejném místě po usmrcení B. D., v úmyslu zastřít skutečný motiv činu, odcizil poškozené přívěsky a další šperky ze žlutého kovu, jiné věci osobní potřeby a peníze, to vše v celkové hodnotě 23 313 Kčs.

Proti rozsudku podali v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný L. D. a jeho rodiče J. D. a I. D. Obžalovaný L. D. odvoláním napadl výrok o vině a výrok o trestu. Proti výroku o vině namítl, že při správném použití zákona mělo být celé jeho jednání posouzeno jen jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. Uvedl, že posouzení zjištěného skutkového stavu, jednak podle § 219 odst. 2 písm. f) tr. zák. a jednak jako trestné činy vydírání a krádeže, bylo neopodstatněné. Pokud jde o trestné činy vydírání a krádeže, vyjádřil názor, že byla porušena zásada totožnosti skutku v poměru mezi obžalobou a rozsudkem. V dalším namítl, že mu byl uložen nepřiměřeně přísný trest, a Krajskému soudu vytkl, že ve skutečnosti nepřihlédl ke všem polehčujícím okolnostem, které jinak v odůvodnění rozsudku konstatoval. V závěru odvolání obžalovaný navrhl, aby Vrchní soud zrušil napadený rozsudek, aby ho uznal vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. a aby mu s použitím ustanovení § 40 odst. 1 tr. zák. uložil trest odnětí svobody pod spodní hranici sazby.

Rodiče obžalovaného L. D. napadli rozsudek odvoláním, z jehož obsahu a smyslu je patrné, že uložený trest pokládají za nepřiměřeně přísný, a že opravným prostředkem sledují zmírnění uloženého trestu.

Vrchní soud přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl každý z odvolatelů podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, a dospěl k následujícím závěrům.

Krajský soud provedl dokazování v rozsahu, který byl nutný pro zjištění skutečného stavu věci, jak vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Důkazy zhodnotil jednotlivě, ve vzájemných souvislostech a v celém souhrnu logickým a přesvědčivě zdůvodněným způsobem. Z provedených důkazů tak vyvodil skutková zjištění, která jsou úplná a správná.

Správně zjištěný skutkový stav Krajský soud důvodně považoval za tři odlišné skutky, které bylo třeba po právní stránce posoudit samostatně.

První z těchto skutků spočíval v tom, že obžalovaný úderem kuchyňským prkénkem do temene hlavy napadl poškozenou B. D. v úmyslu donutit ji ke sdělení údajů, které souvisely s tím, že dvě nezjištěné osoby mu naznačily, že vědí o jeho trestné činnosti spočívající v krádežích, a požadovaly po něm v této spojitosti částku 10 000 až 20 000 Kčs. V tomto stádiu jednání obžalovaného nebyl přítomen úmysl usmrtit poškozenou, a proto nelze toto jeho jednání posoudit jako součást jednání směřujícího k usmrcení poškozené, tj. jako součást trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. V uvedeném stádiu mělo jednání obžalovaného povahu násilí, jímž poškozenou nutil, aby něco konala, přičemž se tohoto činu dopustil se zbraní (§ 89 odst. 5 tr. zák.), takže toto jednání mělo znaky trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Pro to, aby bylo možno přihlídnout k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, tj. k okolnosti, že čin byl spáchán se zbraní, byla splněna i materiální podmínka uvedená v § 88 tr. zák., neboť použití zbraně podstatně zvyšovalo stupeň nebezpečnosti činu pro společnost.

Teprve když se snaha obžalovaného donutit poškozenou za použití násilí ke sdělení požadovaných informací ukázala jako bezvýsledná, a když se obžalovaná snažila telefonicky přivolat svou dceru, přičemž zároveň dala obžalovanému najevo, že proti němu nechá podniknout odvetné kroky za jeho předchozí násilné jednání, obžalovaný pojal úmysl poškozenou usmrtit. Úmyslem usmrtit poškozenou tedy bylo vedeno jednání obžalovaného až v tom stádiu, kdy trestný čin vydírání byl dokonán, a zároveň bylo jednání obžalovaného směřující k usmrcení poškozené podníceno pohnutkou zakrýt skutečnost, že se předtím proti poškozené dopustil trestného činu vydírání. Zákonné znaky trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák. tudíž naplňovalo až to jednání obžalovaného, které spočívalo v tom, že poškozenou opakovaně rdousil rukama a poté ji položil do vany, do níž napustil vodu. Obžalovaný tím poškozené způsobil smrt udušením s tím, že hlavním mechanismem vedoucím ke smrti bylo opakované rdoušení. Vedle toho se ovšem objektivně uplatnilo i vdechnutí vody do dýchacích cest a plic (viz znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství). V zájmu úplnosti je třeba dodat, že pohnutka obžalovaného zakrýt úmyslným usmrcením poškozené trestný čin vydírání, jehož se obžalovaný bezprostředně předtím proti poškozené dopustil, je okolností, která podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, jak to má na mysli ustanovení § 88 tr. zák. Proto je posouzení věci jako trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák. ve shodě se zákonem.

Jednání obžalovaného směřující k usmrcení poškozené nebylo provázeno úmyslem obžalovaného odcizit nějaké hodnoty. Tento úmysl se u obžalovaného dostavil teprve po dokonání trestného činu vraždy za situace, kdy obžalovaný manipuloval s mrtvolou poškozené ve snaze zakrýt nebo odstranit stopy trestného činu vraždy, a kdy se nakonec rozhodl vytvořit okolnosti, na podkladě kterých by věc byla mylně při pátrání považována za loupežnou vraždu. Proto se obžalovaný rozhodl odcizit z těla poškozené a z jejího bytu různé věci a peníze. Vzhledem k uvedeným okolnostem, za nichž u obžalovaného vyvstal úmysl odcizit věci a peníze, je správný závěr Krajského soudu, že odcizení věcí a peněz nebylo součástí skutku, jímž obžalovaný spáchal trestný čin vraždy, a že tvořilo další samostatný skutek.

Byly tu tedy tři samostatné skutky. I když jednotlivé fáze jednání obžalovaného na sebe úzce navazovaly, zřetelným dělítkem, které uvedené tři skutky odlišuje, je úmysl obžalovaného.

V poměru mezi napadeným rozsudkem a obžalobou je zachována totožnost skutku, protože bez ohledu na právní kvalifikaci, uvedenou v obžalobě, jsou v obžalobě výslovně uvedeny skutečnosti, charakterizující jednání obžalovaného, které spočívalo v napadení poškozené úderem kuchyňským prkénkem do hlavy, dále jednání, které spočívalo ve rdoušení poškozené, v položení jejího těla do vany, v napuštění vody do vany a v usmrcení poškozené, a konečně i jednání, které spočívalo v odcizení věcí a peněz po usmrcení poškozené.

Avšak v poměru mezi obžalobou a usnesením vyšetřovatele, jímž bylo obžalovanému L. D. podle § 163 odst. 1 tr. ř. vzneseno obvinění, není dána totožnost skutku, pokud jde o skutek spočívající v odcizení věcí a peněz. V usnesení o vznesení obvinění jsou totiž uvedeny pouze ty skutkové okolnosti, které se vztahují k fyzickému napadení poškozené, k jejímu rdoušení a usmrcení. Tím je v poměru mezi obžalobou a usnesením o vznesení obvinění zachována totožnost skutku, pokud jde o skutky posouzené v rozsudku jako trestný čin vydírání a jako trestný čin vraždy. Pro úplnost je třeba dodat, že i usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. vymezuje rozhodné skutečnosti tak, že je zřejmé, že trestní stíhání bylo zahájeno pro skutek, v němž Krajský soud shledal trestný čin vydírání, i pro skutek, v němž Krajský soud shledal trestný čin vraždy. I když v usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. jsou uvedeny též skutečnosti odůvodňující závěr, že trestní stíhání bylo zahájeno i pro skutek spočívající v odcizení věcí a peněz, zůstává skutečností, že takové skutečnosti nejsou uvedeny v usnesení o vznesení obvinění podle § 163 odst. 1 tr. ř. proti obžalovanému L. D. Přitom podle § 176 odst. 2 tr. ř. obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo obvinění vzneseno (§ 163 tr. ř.). Protože pro skutek, který spočíval v odcizení věcí a peněz, nebylo obžalovanému vzneseno obvinění podle § 163 odst. 1 tr. ř., nebyly podmínky pro to, aby pro tento skutek na něho byla podána obžaloba. Výrok o vině trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák., jak je uveden v bodě 3 napadeného rozsudku, je tedy výrokem, jemuž předcházelo řízení, které je zatíženo podstatnou vadou ve smyslu § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.

Vrchní soud proto zrušil z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek ve výroku o vině trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. a v důsledku toho i ve výroku o trestu včetně výroku o způsobu jeho výkonu.

Výrok o vině trestnými činy vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák. zůstal nedotčen.

Nedotčen zůstal také výrok o náhradě škody.

Dále Vrchní soud odůvodnil trest, který obžalovanému uložil.

Pokud by měl být obžalovaný L. D. uznán vinným trestným činem krádeže spáchaným odcizením věcí a peněz poškozené B. D., musela by být věc ohledně tohoto trestného činu vrácena prokurátorovi k došetření, obžalovanému by muselo být vzneseno obvinění pro skutek, v němž uvedený trestný čin spočíval, muselo by být provedeno přípravné řízení a po podání nové obžaloby i nové hlavní líčení. Vrchní soud v tomto ohledu uvážil, že trest, ke kterému by mohlo naznačené trestní stíhání obžalovaného vést, je zcela bez významu vedle trestu, který již byl obžalovanému uložen za zbývající trestné činy. Proto Vrchní soud podle § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř., § 257 písm. b) tr. ř. trestní stíhání obžalovaného pro trestný čin krádeže zastavil.

1) Poznámka redakce: Po účinnosti zák. č. 292/1993 Sb., jde o sdělení

obvinění (§ 160 tr. ř.) a vrácení věci státnímu zástupci k došetření (§ 188 odst. 1 písm. e), § 221

odst. 1 tr. ř.).